

HOOFDSTUK 1: INLEIDENDE MUZIKALE SYMBOLEN

- De notenbalk

De notenbalk bestaat uit 5 horizontale lijnen waar de noten en andere muzikale symbolen op getekend worden.

Noten kunnen ook boven of onder de notenbalk verschijnen door de hulp van "hulplijnen".

De onderste lijn van de notenbalk geldt als de eerste lijn, de bovenste als de vijfde.

Onderstaand een voorbeeld van een notenbalk.

- De Noten

Vooraleer: noten: dit zijn de geschreven tekens

Tonen: dit zijn de voortgebrachte klanken

Zowel de tonen als noten krijgen dezelfde benamingen. Sommige tonen/noten hebben meerdere benamingen, maar hier wordt later op teruggekomen.

De noten en tonen kunnen benoemd worden aan de hand van letterbenamingen of lettergreepbenamingen. Beide horen gekend te zijn, daar ze hetzelfde betekenen.

Lettergreepbenamingen:

Do Re Mi Fa Sol La Si

Letterbenamingen:

C D E F G A B

Do is dus gelijk aan C, Re aan D,...

Leer de benamingen zo snel mogelijk uit je hoofd, het wordt op die manier makkelijker om te communiceren met andere musici.

De noten worden op de notenbalk getekend en kunnen verschijnen op of tussen de lijntjes (tussenruimtes).

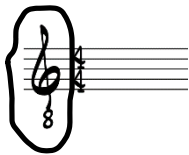
Boven of onder de notenbalk komen de noten aan de hand van eerder genoemde hulplijnen.

- De sleutels

Om te weten welke noten je aan het lezen bent, is er een vast beginpunt nodig. Dit wordt aangebracht in de vorm van een muzikale sleutel. Deze "sleutel" laat je toe de notenbalk te ontcijferen.

Daar dit uitsluitend een boek voor gitaar is, concentreren we ons ook alleen op de sleutel die gebruikt wordt hiervoor: namelijk de "Sol- of G-sleutel".

Onderstaand een voorbeeld van deze sleutel:

De functie van deze sleutels is het vastleggen van één bepaalde noot op een bepaalde lijn. In dit geval legt de sleutel dus de sol of G vast op de tweede lijn van de notenbalk. Doordat deze noot vastligt, komen ook alle andere noten op een vaste plaats te liggen. Dit maakt dat ook alle andere noten leesbaar worden en niet zomaar bolletjes op lijntjes zijn.

Ter info: er zijn ook nog andere sleutels, met name de Fa-sleutel en de Do-sleutel, maar deze bespreken we niet.

Extra: je kan de sleutel ook verplaatsen van lijn, bijvoorbeeld op de derde of vierde lijn plaatsen, maar zijn functie blijft dezelfde. Voor gitaar zal hij steeds op de tweede lijn geplaatst worden, zonder uitzondering.

- De maat en maatstreep

De notenbalk wordt op zijn beurt onderverdeeld in maten. Dit zijn kleinere onderverdelingen die het makkelijker maken om het geheel te lezen.

Een maat krijgt in muziek tevens de betekenis van een tijdsafstand. Twee maten van dezelfde eenheid duren dus exact even lang.

De eenheid van de maat wordt bepaald door het maatcijfer.

Onderstaand een afbeelding van een onderverdeelde notenbalk. (Let op de dubbele eindmaatstreep, deze geeft het einde van een stuk aan.)

- Maatteken of maatcijfer

De lengte en onderverdeling van een maat worden aangegeven door een teken dat (meestal) uit twee cijfers bestaat die boven elkaar staan.

Dit maatcijfer bevindt zich naast de G-sleutel bij het begin van een stuk, maar kan zeker ook terugkomen elders in een stuk.

De twee cijfers hebben elk een afzonderlijke betekenis.

Onderstaand een figuur van het maatteken van de vierkwartsmaat:

Het bovenste cijfer geeft het aantal tellen aan in de maat, het onderste cijfer geeft de notenwaarde van "één tel" aan. In bovenstaande figuur zijn er dus vier tellen in de maat en de eenheid van één tel is de kwartnoot.

- De notenlengtes en hun afbeeldingen

De hele noot

De halve noot:

De kwartnoot:

De achtste noot:

De zestiende noot:

De onderverdelingen gaan uiteraard nog verder (de namen verdubbelen, de lengtes halveren), maar wij stoppen voorlopig met de zestiende noot als kleinste eenheid, maar zullen zelfs nog maar spelen tot aan de achtste noot.

Aangezien we ook alleen nog maar gaan werken met de vierkwartsmaat, kunnen we tevens de juiste lengtes aangeven per noot tot kwartnoot:

De hele noot duurt vier tellen lang; dit wil zeggen dat er gedurende vier tellen klank gehoord moet worden.

De halve noot duurt twee tellen: twee tellen klank moeten gehoord worden.

De kwartnoot staat voor één tel en bijgevolg ook voor één tel klank.

Van de hele noot past er ééntje in de vierkwartsmaat, van de halve noten twee en van de kwartnoten vier.

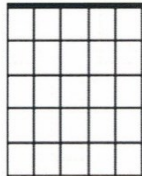
Zie onderstaande figuur voor de onderverdeling hiervan:

- Het akkoorddiagram

Het akkoorddiagram is een figuur die een stuk van de gitaarhals afbeeldt met daarop informatie over de juiste vingerzettingen om tonen en akkoorden te spelen.

Onderstaand een leeg akkoorddiagram:

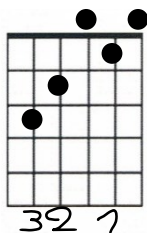

Iedere lijn heeft een aparte betekenis:

- De zes verticale lijnen (boven naar onder) stellen de zes snaren van de gitaar voor.
- De dunne horizontale lijnen (links naar rechts) stellen de frets van je gitaar voor. De frets zijn de metalen strips die je op je gitaarhals ziet.
- De dikke horizontale lijn bovenaan stelt de topkam van je gitaar voor. Dit is veelal een stukje plastic dat ervoor zorgt dat de snaren op hun plaats blijven liggen.

Je zou dus kunnen stellen dat het akkoorddiagram de eerste vijf frets van je gitaar voorstelt. Later komen we er ook nog tegen zonder topkam, maar daarbij wordt dan vermeld aan welke fret je moet spelen en waar je je vingers moet plaatsen.

Uiteraard zal er nog andere informatie op zo'n diagram komen te staan. Daarom onderstaand een diagram van een eerste Do of C akkoord:

Zoals te zien op voorgaande figuur, staan er nu ook bolletjes en cijfers op het diagram.

De bolletjes geven de plaats aan waar je de snaar moet indrukken om de juiste klank te verkrijgen.

Als je een snaar in moet drukken, probeer dan steeds zo dicht mogelijk bij de fret te duwen. Zo moet je minder kracht gebruiken, maar het zorgt ook voor een duidelijkere klank.